

O Miño

canle de luz e néboa

Manuel María

MANUEL MARÍA FERNÁNDEZ TEIXEIRO

Outeiro de Rei (6-10-1929), A Coruña (8-9-2004)

Publicou máis de cincuenta libros de poesía, máis dun milleiro de artigos xornalísticos, trinta ensaios, quince obras narrativas, e vinte pezas teatrais, ademais de moitas obras aínda inéditas.

Amosou ao longo da súa obra un forte apego á natureza e asumiu desde o primeiro momento a defensa de todos os elementos que a conforman, desde o máis pequeno dos regatos ao río principal, as árbores, as criaturas grandes e pequenas, as plantas silvestres e as plantas que dan de comer, os animais que traballan e os que gozan da vida en liberdade... Ningún elemento foi alleo, ou deixado de ter en conta, e todos foron tratados cun intenso agarimo e un afectuoso sentimento. Entre todos ocupa un lugar principal o río Miño, ao pé do que naceu.

Neste ano 2016 en que se lle dedica o Día das Letras Galegas, e no que se cumpren 20 anos da publicación do seu libro de poemas “O Miño canle de luz e néboa”, presentamos esta exposición que combina poemas de Manuel María co estudo do río Miño, aproveitando un traballo realizado polo alumnado de Ciencias Naturais e Sociais de 1º da ESO en 2013, no proxecto “Auga que corre”, no Ano Mundial da Auga.

AVISO

...
O autor procurou, na medida das súas escasas e limitadas forzas, con este libro, dicirlle ao Miño, na actualidade tan agredido, o seu apaixonado amor, contando e cantando, como pode e sabe, os traballos e os días do noso Grande Río. Non en vano as súas caudalosas augas arrolaron o noso berce, asombraron a nosa infancia, puxéronlle alegre e desbordada música ás poderosas paixós e desasosegos da nosa adolescencia e xuventude e, nos anos da nosa madurez, o seu monótono rumor encheu a nosa melancónica nostalxia, pois a vida non nos permitiu permanecer ao pé do Miño natal como era o noso desexo, para, á súa beira, ir gastando as nosas horas medidas polas mansas ou alporizadas ondas.
...

O MIÑO CANLE DE LUZ E NÉBOA, Manuel María, 1996

RÍO MIÑO

O Miño é o río máis longo e máis importante de Galicia. Atravessa o territorio de nordeste a suroeste recollendo auga das principais serras.

Nace no Pedregal de Irimia (Serra de Meira) e desemboca no Atlántico, entre A Guarda e Caminha, despois dun percorrido de 307, 5 km. A súa cunca abrangue unha superficie de 17.026 km² en Galicia, Castela-León e Portugal, nunha área de clima atlántico, máis húmido no curso alto e máis seco e cálido nos cursos medio e baixo.

É un río de réxime pluvial, con augas altas en inverno e moderada estiaxe durante o verán, cun caudal de 419,9 m³/s

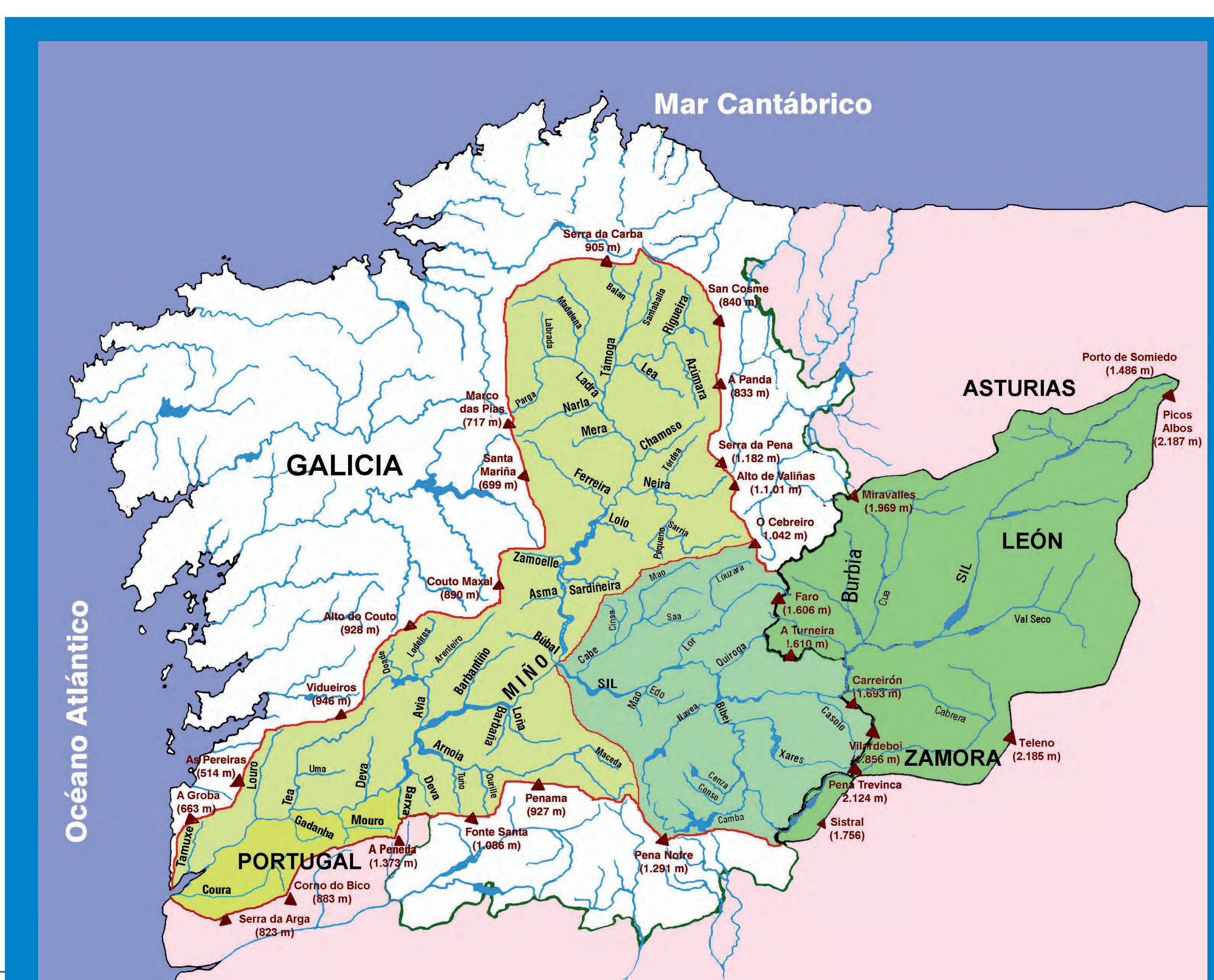
Unha boa parte da cunca do Miño e os seus afluentes está protexida:

-RESERVAS DA BIOSFERA: Terras do Miño e Terras de Allariz.

-PARQUES NACIONAIS: Invernadoiro, Enciña da Lastra, Peneda-Gerês.

-LICS: Serra do Xistral, Parga-Ladra-Támoga, Miño-Neira, Canóns do Sil, O Courel, Monte Faro, Pena Veidosa, Baixo Miño, Careón, Río Cabe, Pena Trevinca, Macizo Central, Bidueiral de Montederramo, Río Navea, Río Tea, Gándaras de Budiño (Galicia); Alto Sil, Ribeiras do Sil e afluentes, Enciña da Lastra e Ancares (Castela-León)

-ZEPA: Enciña da Lastra, Esteiros do Miño e Coura.

POEMA DOS AFLUENTES

*Ouh Miño solemne, caudal e poderoso,
capitán dos mil ríos,
presidente de todos os regatos,
dono e señor das augas
que fertilizan e purifican
o ser e o existir do meu país!*

...

Asorey
25 ANOS

CONCELLO DE CAMBADOS
CONCELLERÍA DE CULTURA

CASA – MUSEO
MANUEL MARÍA

Deseño, montaxe e fotos
Xeá

Colaboran
Departamentos de Ciencias Naturais, Ciencias Sociais, Lingua
Galega e Dinamización Lingüística do IES Francisco Asorey.

ABRIL DE 2016

O Miño

canle de luz e néboa

Mameel María

BIOGRAFÍA DO MIÑO

*O deus Minius, nas orixes do tempo,
percurou, con teimuda paixón,
o lugar máis fermoso do universo:
non atopou nada que puidera
compararse, nin de lonxe, con Galiza.
Despois de contemplala longamente
namorouse dela para sempre.
Co desexo total de posuíla
fíxose poderosísimo lóstrego
e caeu sobor da terra, feríndoa
co seu divino lume.
A terra
recibiuno, humilde e conmovida,
abriulle os brazos, o corazón,
todo o seu ser...
E fundíronse
nunha aperta perfecta, indisolúbel.
O lóstrego volveuse auga cantora,
materia de orballos e de bágoas.
A terra ofrendoulle ao apaixonado río
o seu corpo xentil e feminino.
E o río deulle á terra xenerosa
a súa forza de deus omnipotente.*

O Azúmara en Castro de Rei

O Lea en Pol

O Miño en Meira

*Poderoso Pai Miño, antergo e humano Deus:
rexeitas os olimpos, ti vives con nós
-e en nós- na terra carnal de cada día
e agromas brincador, alegre, rumoroso
no Pedregal de Irimia, austero e grave.*

Pedregal de Irimia

Lagoa de Fonmiñá

O Labrada en Gontán (Abadín)

LENDAS

Desde tempos moi antigos a tradición popular sitúa no Miño diferentes seres e lugares míticos relacionados cos ríos: homes e mulleres peixe, lavandeiras, feiticeiras, encantos, xacios e xacias, mouros e moursas, pozos piagos, bocas do inferno...

PEDREGAL DE IRIMIA

É unha acumulación de rochas na ladeira da serra de Meira, onde nace unha das cabeceiras do río Miño. Hai moitas lendas que tentan explicar a orixe daquelas pedras:

- Unha vella que estaba sempre a rifar co seu home e un día díxolle que botase a correr sen mirar atrás. O home virou a cabeza e a vella, dicindo unhas palabras, fixo que uns paxaros enormes comezaran a guindarlle pedras enriba.
- Uns demos que tentaron derrubar un antigo mosteiro dos frades cistercienses. Os frades comezaron a rezar e os demos recuaron e abandonaron as pedras.
- Unha meiga chamada Irimia que xuntou pedras para defenderse dos frades do convento e caéronlle no monte. Outra versión di que os frades tentaron apropiarse das terras da meiga onde había mananciais e ela cubriunos de pedras.
- Pecadores petrificados que agardan ser purificados polas augas daquelas fontes.

POZOS “PIAGOS”

Ao longo do curso do Miño hai numerosos lugares profundos coñecidos como pozo “piagos” ou pozo de inferno, bocas do inferno, que o demo usa de trampas para facer caer nela á xente.

LAGOA DE FONMIÑÁ

Crese que no pozo de Fonmiñá enterráronse uns bois co carro e co carretero e que nunca máis se soubo deles.

O Miño

canle de luz e néboa

Manuel María

O Miño en Ponte Vilar (Cospeito)

O Miño en Santa Sabela (Outeiro de Rei)

POEMA DAS NÉBOAS MIÑOTAS

Esta néboa que nace no corazón do río
e sube ao azul como unha ofrenda:
será cecais corpo de canción,
palabra de amor irreprimíbel
que a auga lle di ao universo...?
Ou poderá ser o mesmo río
saíndo de si mesmo para darse
ao mundo que está no seu entorno
facéndose suspiro,
confundíndose
co azul transparente e rematando
sendo un leve tremor emocionado
perceptíbel sómentes para aqueles
que só abren os ollos ás lembranzas?

...

Manuel María ao pé do regato do Cepelo

ROBRA e CEPELO

POEMIÑA DO REGATO DO CEPELO
Nunca tiveche unha arela
de tan humilde e sinxelo:
-meu **regato do Cepelo**,
das Regas ou da Barciela!

Malia o teu nome sonoro,
eres regato e non río:
io teu caudal tan esguío
nunca encherá un encoro!

(TERRA CHÁ, 1954)

TÁMOGA

O Támoga en Arcillá (Cospeito)

Ponte sobre o Miño para acceder á ínsua de Seivane (Outeiro de Rei)

LADRA

O Ladra en Begonte

EMBARCACIÓNS

Ao longo do Miño creáronse distintos tipos de embarcacións adaptadas ás características e ás necesidades de cada lugar: para transportar persoas, animais ou mercadorias ou como auxiliares na pesca.

Carocho en Tomiño

Barca para o transporte en Belesar.

Batuxos en Outeiro de Rei

HOMES

...
Vós, barqueiros, troiteiros, muiñeiros,
almas núas, puras, neboentas,
caste que escoitábades a música das ondas
e coñecíades o arado, a barca, o batuxo,
as redes, as nasas, as cordas e os trasmallos:
recoñézovos: sei que estades
coa alma chea de sombra sen cantar muiñeiras.

O Miño

canle de luz e néboa

Mameel María

FERVEDOIRA
ou RATO

Río Rato en Lugo

Mazo no río Chamoso
en Santa Comba (Lugo)

Ponte de Carracedo sobre o Neira
(Baralla)

Fervenza no Loio
en Pacios (Paradela)

CHAMOSO

NEIRA

LOIO

Ponte romana sobre o Miño en Lugo

Cando chegas a Lugo, feito un home,
salvadas as portas da muralla,
urbanizaste
e, usando as leis de Roma,
gobernas caneiros, pontes, muíños
e os diversos mundos subacuáticos.
...

O Camiño de Santiago ao cruzar Portomarín
infundiuche, para sempre, o don de linguas.
(Portomarín das anguias e o augardente,
agora un limo, un lodo baixo a auga
anque o seu fantasma tome o sol
no desolado cume dun outeiro).

Portomarín

NARLA

NERA

O Narla en Friol

Caneiro da Tolda en Lugo

FERREIRA

Ponte Cabalar sobre o Ferreira en Guntín

MUÍÑOS

A auga do río moveu distintos enxeños, sobre todo muíños. Pequenos muíños familiares e grandes moas industriais que obrigaron a grandes obras e a ser quen de adaptalos ás circunstancias cambiantes da corrente.

Acea do Rei Chiquito (Lugo)

MUÍÑO

...
Falade dos grandes muíños do pai Miño
cheos de fachenda, gravidade e poder:
as enormes aceas de xigantescas moas
triturando fanegas e fanegas de grao limpo
cunha grande lentitude: ignoraban o tempo.
...

Muíño de Castelo (Ombreiro)

Muíño de Santa Sabela (Outeiro de Rei)

As aceas de
Ourense teñen
formas e
estruturas
adpatadas ás
variacións do
caudal do río.

Acea de Velle (Ourense)

Acea das Veigas (Canedo, Ourense)

O Miño

canle de luz e néboa

Mameel María

Santo Estevo de Ribas de Miño (O Saviñao)

Canón do Sil desde o miradoiro de Cabezoás

Desembocadura do Loña no Miño (Vella, Ourense)

LOÑA

SIL

BÚBAL

POEMA Á RIBEIRA SACRA

...
a flor románica engalana estes eidos
e aínda o vento leva o seu recendo.
Ribas de Miño, Nogueira, Diomondi,
A Cova, Eiré, Atán, San Fiz de Cangas,
Pombeiro, Ribas de Sil, Santa Cristina
...

Os Peares

O SIL

Porque eu nacín tan lonxe
quero morrer galego.

...
Chego, por fin, a Os Peares
para poder descansar:
o Miño bótame ao lombo
e sen máis... lévame ao mar!

POEMA AOS VIÑOS DO MIÑO
Meus amados viños das ribeiras do Miño:
en vós bebo o misterio da terra
e todos os segredos deste mundo.
...

E chegando a Ourense –a Atenas nosa-,
logo de recibir o Sil de longo curso,
doutórate no irrenunciábel e fondo
amor a esta Galiza incomprensíbel
escoitando a Cuevillas, Risco, Otero,
Curros Enríquez, Lamas, Blanco Amor...

Canón do Miño entre Chantada e O Saviñao

Fervenza do Búbal (Oleiros, Carballedo)

Ourense

AUGAS TERMAIS

Ás beiras do Miño ou dos seus afluentes abrollan numerosas fontes termais que se aproveitan en baños tradicionais e modernos balnearios: Lugo, Ourense, Laias, A Arnoia, Cortegada, Monçao, Caldelas de Tui, Guitiriz, Baños de Molgas...

Restos das Termas Romanas de Lugo que se atopan no interior do actual balneario, ao pé do río Miño. Foron construídas entre os séculos I e II.

A Chavasqueira (Ourense)

Acea da Veiga (Ourense)

Balneario de Cortegada (Ourense)

Balneario de Lugo

Outariz (Ourense)

Balneario de Monçao (Portugal)

O Miño

canle de luz e néboa

Mamuel María

O Miño desde o monte San Trocado (entre Punxín e San Amaro)

POEMA DA PAISAXE DO MIÑO

...

*As nubes pasaxeiras sempre a ollar
a súa propia imaxe reflectida
na corrente que vai ao infinito.*

Encontro do Arnoia co Miño nos Castelos (A Arnoia)

ARNOIA

ROMANZA DO RÍO MIÑO

*Ouh Miño, meu río Miño:
levas cantigas por ondas
e muiñeiras nos beizos,
dormes cos ollos abertos,
rízache as barbas o vento
e algunhas veces as bágoas
orbállanche o sentimento.*

...

Encoro de Castrelo do Miño

*Con que emoción contemplas Ribadavia
sempre a fuxir de ti, tan recatada
e saúdas, en Francelos, a San Xes!*

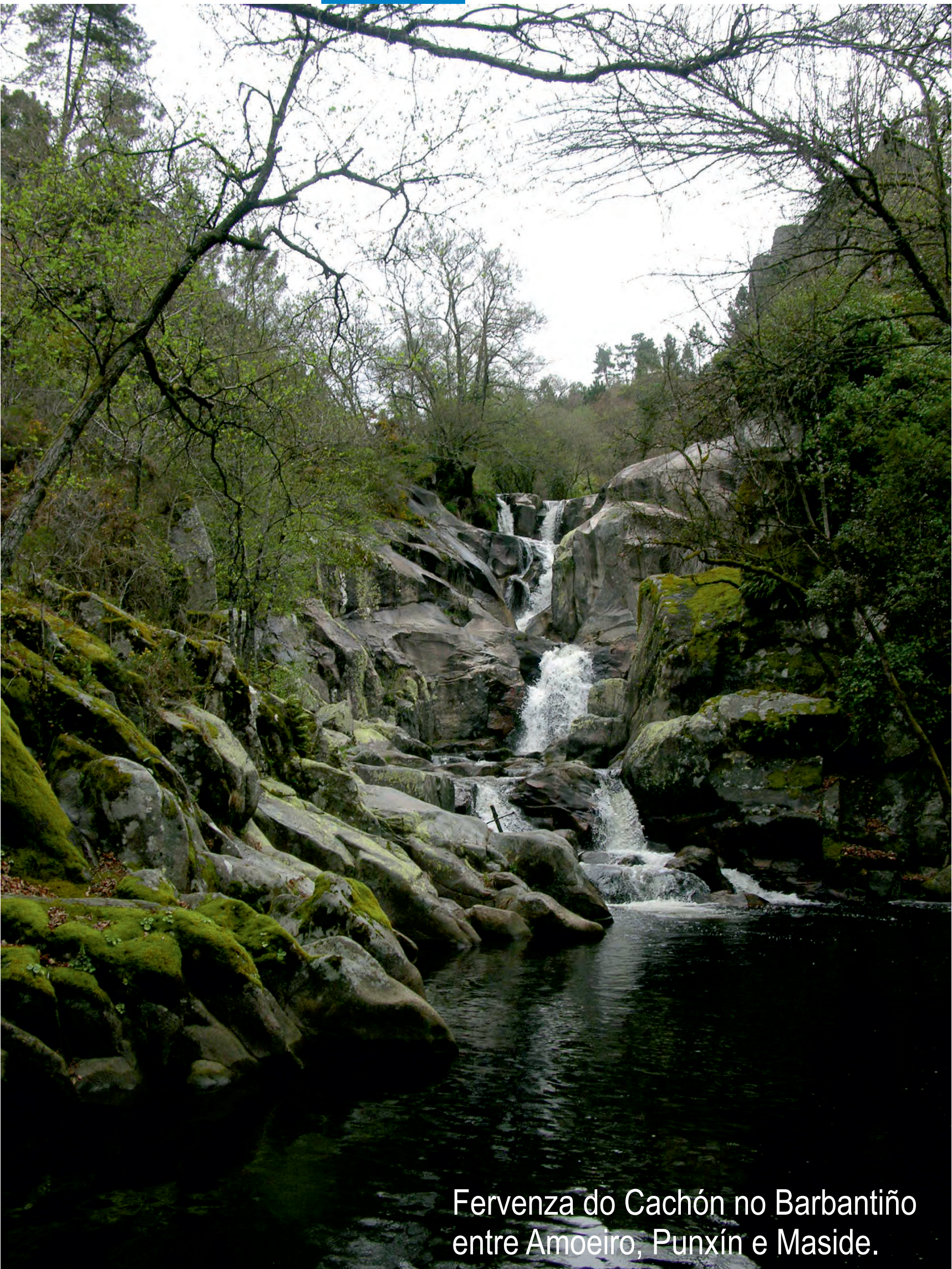
POEMA DOS AFLUENTES

...

*Barbantiño que arquívachela voz de
don Ramón Otero Pedrayo de Trasalba:
palabra de Galiza eternizada,
imprescibíbel verba, luz de vida.
Arnoia! Avia que pasas lentamente
marabillando ao Ribeiro e dándolle
un equilibrio xusto aos viños seus!*

...

BARBANTINO

Fervenza do Cachón no Barbantiño
entre Amoeiro, Punxín e Maside.

AVIA

O Avia en Ribadavia

CERVES

O Cerves nas Mestas (Melón)

APROVEITAMENTO HIDROELÉCTRICO

As correntes do Miño e dos seus afluentes (en especial o Sil) están amplamente explotadas para xerar enerxía eléctrica en numerosas centrais e minicentrais. No Miño hai cinco centrais hidroeléctricas de potencia superior a 10 MW: Belesar, Os Peares, Velle, Castrelo e Frieira.

Belesar: inaugurada en 1963, a máis grande do Miño, con capacidade de 654,5 hm³, ocupa unha superficie de 2.000 hectáreas (concellos de Taboada, Chantada, O Saviñao, Guntín Paradelá, O Páramo e Portomarin), cunha cola de 50 km e unha presa de 129 m de altura. Baixo as súas augas desapareceron Castro Candaz, Portomarin, Mourulle, Pincelo, Aberledo, Portomefe...

Os Peares. Comezouse a construír en 1947 e inaugurouse en 1955. Ocupa unha superficie de 535 ha. A presa está situada entre Carballedo e Pantón. Volume de encoro 182 hm³, altura da presa 94 m.

Velle: en Ourense, ocupa 1.238 ha, cunha capacidade de 17 hm³ e unha presa de 17 m de altura. Inaugurada en 1966.

Castrelo de Miño: inaugurada en 1969. O encoro ocupa 1.303 ha, ten unha capacidade de 60 hm³ e unha presa de 29 m de altura. A presa está situada entre os concellos de Castrelo do Miño e Ribadavia.

Frieira: entre os concellos de Padrenda e Crecente. Rematada en 1970. O encoro ocupa 1.517 ha. Ten unha capacidade de 44 hm³ e unha presa de 33 m de altura

O Miño

canle de luz e néboa

Manuel María

DEVA

BARXAS

... Servidor ten cavilado que o Miño non é fronteira entre Galicia e Portugal, senón todo o contrario: é unha voz vivificadora que abrangue as dúas patrias pra xuntalas e non para arredalas...

(ANDANDO A TERRA, 1977-1987, co pseudónimo de Manuel Hortas Vilanova)

MOURO

O Miño desde o miradoiro de Figueiras (Crecente)

O TEMPO

O tempo do Miño é xusto o tempo de Galiza: néboas, montes, choivas e carballos, nacemento da luz, tanguídos de campanas e os cruceiros erguidos amparando os camiños. ...

O Miño nas Neves

DEVA

O Deva en Arbo

... O tempo do Miño non ten traxedias nin berros: só penascos, castiñeiros, orballos, lúas, chorimas, acios como os das vides dos retábulos barrocos acesos de ouros vellos. Un tempo humilde, natural e glorioso de pontes, caneiros, barcas, muiños, espadanas, galiñas e batuxos lixeiros. ...

O Miño nas Neves

PESCA

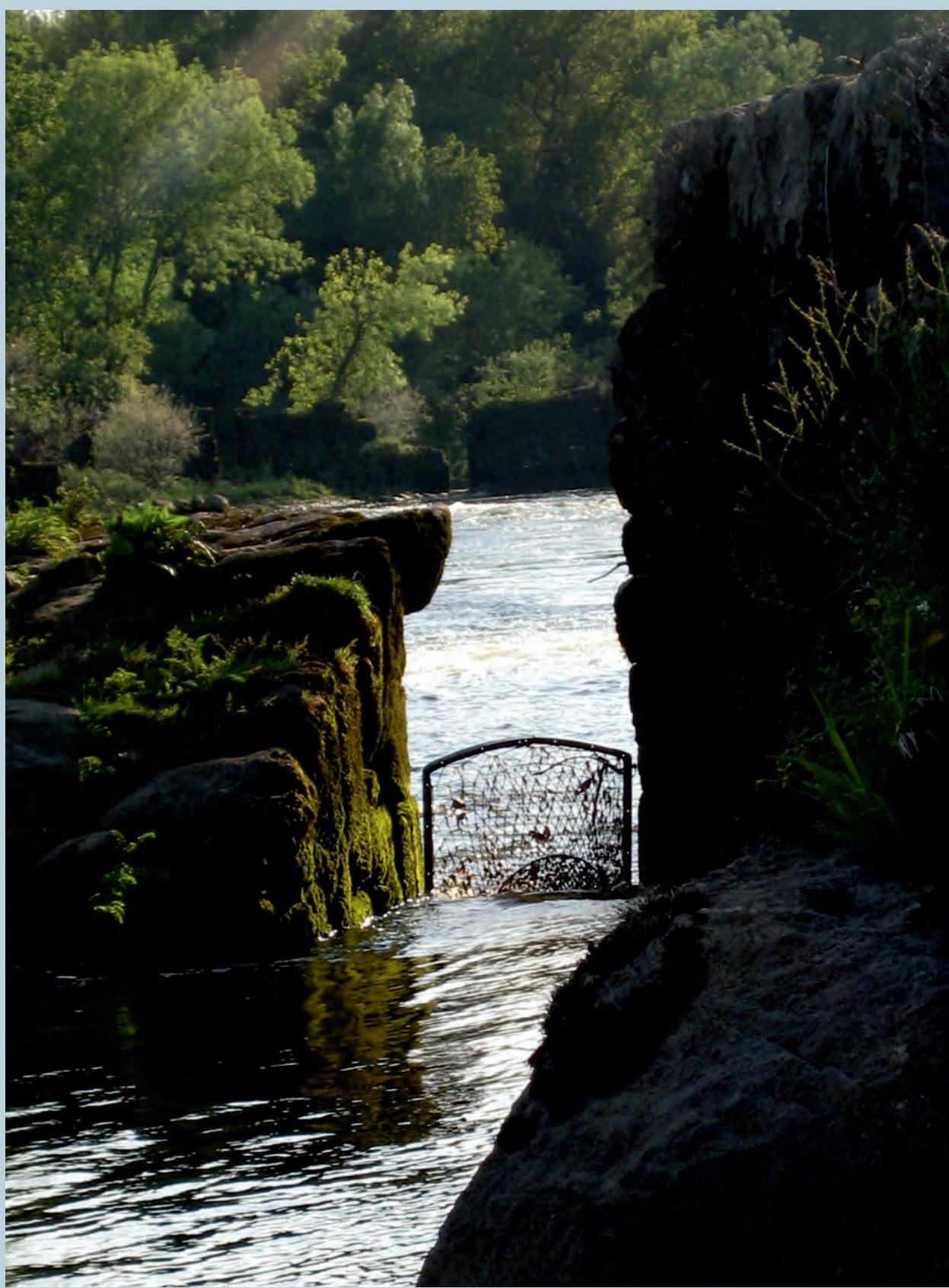
A pesca no Miño foi unha actividade moi importante para a que se construíron grandes estruturas como caneiros e pescos que se complementaban con aparellos. Na actualidade faise pesca deportiva en todo o río e pesca profesional no curso baixo, ata o encoro das Frieiras, onde se capturan principalmente lampreas e angulas.

Caneiros en Outeiro de Rei e Lugo

Os **caneiros** son construcións para desviar a auga e obrigarllos aos peixes a saír polo lugar onde se arman as redes. Algúns completábanse con casetos nos que se depositaba a pesca e se refuxiaban os pescadores.

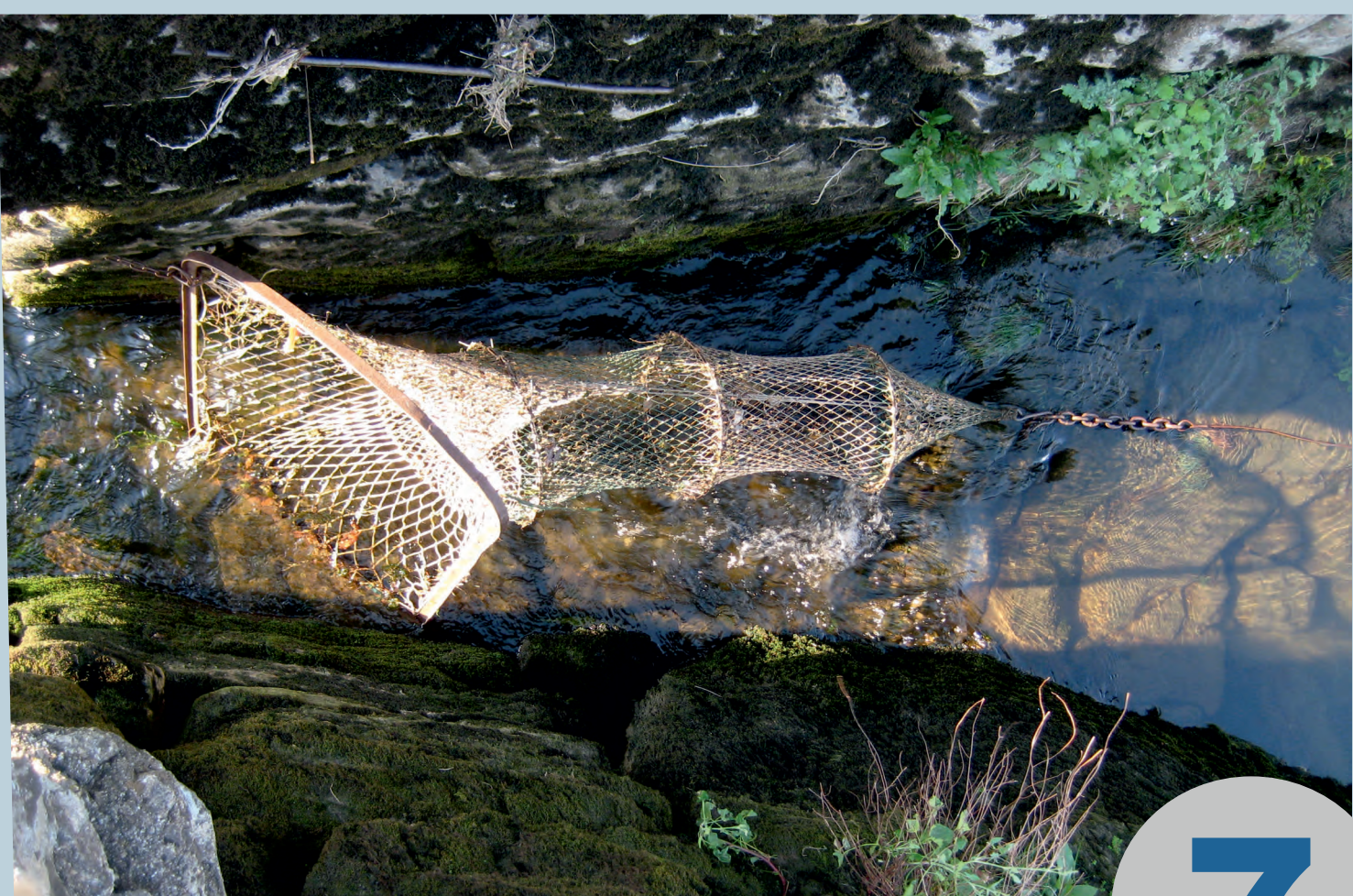

POEMA DA PAISAXE DO MIÑO

... Os **caneiros**, totalmente esbroados, noutro tempo unha música como o escuro fungar dos rumorosos. E agora só o silencio, imposto á forza, **polas monstruosas presas dos encoros.** ...

As **pesqueiras** ou **pescos** son construcións que se fan nas beiras do río no sentido perpendicular ou oblicuo á corrente para obrigarllos aos peixes a pasar por unhas canles estreitas onde se arman os aparellos con que se capturan. Está formado por uns muros de cantería entre os que queda un corredor dunha anchura variable (menos de 1 m) polo que circula a auga onde se coloca o boitirón. No Miño consérvanse desde Crecente a Salvaterra, onde se empregan para capturar lampreas.

O Miño

canle de luz e néboa

Mameel María

Salvaterra

O Gadanhá en Pinheiro

O Miño nos Baños (Caldelas de Tui)

Monção

*Espellas e arquivas, cheo de tenrura,
a irreprochável melancolía de Monção.*

*...e en Tui comezas a prepararte xa
para morrer:
recólleste e meditas
os claros milagres de San Telmo,
considerando, calado e reverente,
a purísima inocencia de San Paio
mentres un non saber, salgado e luminoso,
che vai enchendo de sombra o corazón.*

GADANHÁ

O Miño entre Tui e Valença

O Tea en Mondariz

O Miño ao pé da Illa de Fillaboa (Salvaterra)

Ponte medieval da Veiga do Louro en Tui

LOURO

FLORA

En xeral consérvanse bosques de ribeira en todo o percorrido e vexetación palustre nas áreas de inundación, brañas e lameiros: salgueiros, amieiras, freixos, evónimos, frundios, eneas, platanarias, espadanas, ambroíños enanos, espigas de auga, oucas, lirios, pés de boi, xuncos, fentos... Nos esteiros e marismas hai grandes superficies cubertas de carrizos, antelas, canabazas e xuncos. Ademais podemos atopar eleocaris, verdoaga marítima, herba coral, estrela das xunqueiras, sosa...

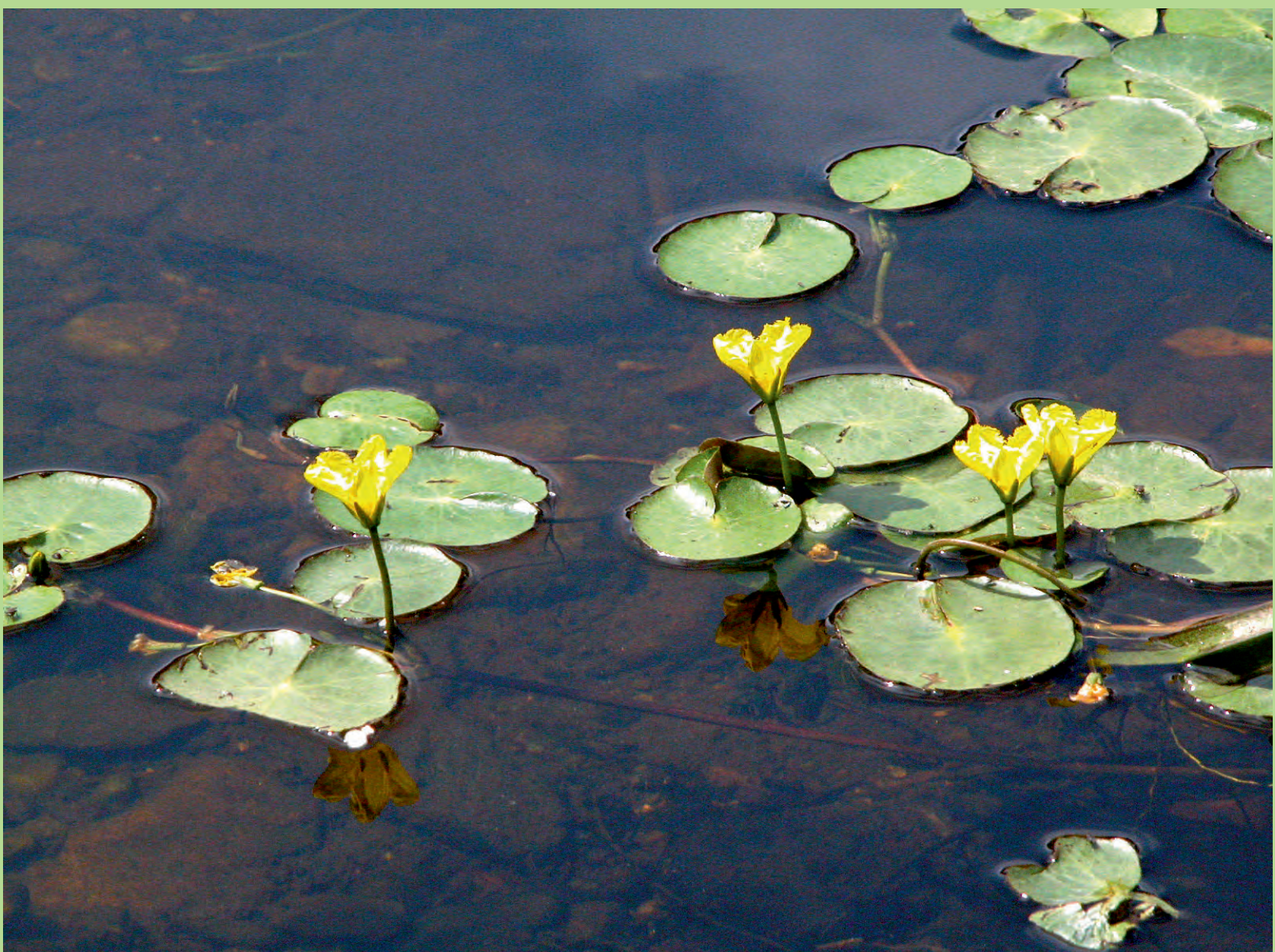
Salgueiro (*Salix alba*). Nas beiras do Miño hai a maior variedade de salgueiros de Galicia.

Evónimo (*Euonymus europaeus*)

Espadaina (*Iris pseudoacorus*)

Ambroíño enano (*Nymphioides peltata*).

POEMA DA PAISAXE DO MIÑO
*Todas as árbores, narcisos de verdor,
a espellarse no río docemente.
As follas, leves como pétalos,
navegando nas ondas.*
...

O Miño

canle de luz e néboa

Mameel María

O Miño en Goián

O Coura en Vilardemouros

POEMA DA PAISAXE DO MIÑO

...

*As pontes antergas e modernas
seguen ensinando xeometría
ás claras e fuxitivas linfas:
o círculo perfecto e o cadrado,
símbolos do ceo e máis da terra.*

COURA

Esteiro do Miño desde o alto do Tegra. Os sedimentos do esteiro formaron varias illas e bancos de area que afloran na marea baixa (Ariños). En primeiro termo aparece a illa Canosa, detrás as do Grilo, Bimbias e Varandas. Máis alá o illote areoso Morraxeira de Seixas.

POEMA DOS AFLUENTES

...

*Meus ríos máxicos da Galiza do Sul
á que tamén lle chaman Portugal:
Sucastro, Furna e Coura: quen
encheu de melancolía ao cabaquinho...?
Cereixo, Deva, Tea, Louro...!
Tamuxe epilodal soñando atlánticos!*

TAMUXE

TERRAS

...

*Terras polas que o Miño pasa silencioso:
aínda que vos bica non vos falou de amor,*

...

*Oh terras de sol, de viño e pan levar,
onde nace o millo, o cardo e medra a aceda!
Terras do Miño, feridas de soidades
que levades a alma asinalada
coa mágoa indeleble de estar quedas:
Por qué quedades silenciosas, terras,
se a vosa tristeza vai morrer ao mar...?*

O Miño desde o monte do Cervo
(Vilanova da Cerveira, Portugal)

O Tamuxe en
Burgueira

O Miño desde o Niño do Corvo (O Rosal)

FAUNA

Ao longo do seu percorrido o río Miño acolle ecosistemas nos que se desenvolve unha fauna específica adaptada aos distintos ambientes: augas correntes ou remansadas, ribeiras, esteiros: mamíferos (lontra, aguaneiro...), aves (lavanco, garza, galiña de auga, galiñola negra, mergullón, gaivota, picapeixes, merlo rieiro, limícolas ...), réptiles (cobra de auga), anfíbios (saramaganta, ras, pintafontes, estroza...), peixes (lamprea, troita, espiñento, anguía, escalo, boga de río...), moluscos (mexillón de río, caracolas de río, lapa de río...), insectos (cabalos do demo, libeliñas, chinchas de auga, escorpións de auga, ditiscos, efimeras, mosquitos, moscas de río...) e outros invertebrados.

Saramaganta (*Chioglossa lusitanica*)

Mexillón de río

Lontra (*Lutra lutra*)

Picapeixes (*Alcedo atthis*)

POEMA DA PAISAXE DO MIÑO

...

*As aves
que moran ou voan sobre o río
mesturan o seu canto co murmurio
do caudal poderoso, proclamando
o instintivo gozo de vivir.*

...

Garza real (*Ardea cinerea*)

O Miño

canle de luz e néboa

Manuel María

En moita da obra de Manuel María aparece a preocupación pola saúde e o futuro do río Miño: a contaminación, a desfeita producida pola proliferación de encoros, a destrución de hábitats e a desaparición de especies, o abandono do patrimonio etnográfico... Hoxe, vinte anos despois da publicación do libro de poemas *O Miño canle de luz e néboa* os problemas seguen e aparecen outros. Vivimos cada vez máis de costas ao río e á natureza. Empregámolo como vertedoiro, ocupamos indiscriminadamente os seus espazos e interrompemos o seu curso, eliminamos especies autóctonas e introducimos outras alleas...

O Miño é un patrimonio da tódolos galegos e portugueses. Pro nós non somos os seus donos, senón os seus usufrutuarios. Tal como o recibimos dos nosos devanceiros temos que deixalo ós que nos sucedan. Non facelo sería un delito. Non temos dereito nin razón para derramar o Miño. A ver si se enteran os inconscientes e os contaminadores

...
(ANDANDO A TERRA, 1977-1987, co pseudónimo de Manuel Hortas Vilanova)

As presas dos encoros interrompen o curso do río e impiden a libre circulación das especies acuáticas. Como consecuencia da construción das presas no Miño desapareceron especies comúns e emblemáticas como a anguía, a lamprea e o salmón en case todo o seu curso.

Corbicula fluminea, unha ameixa de orixe asiática que ocupa grandes tramos do río.

Mimosa. Unha árbore orixinaria de Australia que invadiu as beiras do Miño e moitos dos seus afluentes.

Desde hai uns anos as amieiras da cunca do Miño e do Sil están a padecer unha agresiva praga de fungos, especialmente o *Phytophthora alni*, que as está matando co conseguinte efecto ecolóxico negativo sobre as ribeiras e as augas dos ríos.

DESACORDO CONTRA OS CONTAMINADORES DO MIÑO

*Asasinos da vida, da beleza, dos dons
marabillosos para uso e gozo do home
e de todo canto vive neste mundo.*

...
*Requírovos no nome do amor máis puro:
respectade ao Miño, linfa inocente, casta,
divinidade anterga e indefensa,
arteria caudal da nosa patria,
Grande Pai Fluvial do Reino noso,
Pastor de Ríos que dixeron os poetas!*
...

DERRADEIRA ELEXÍA

...
*Este é o Miño que sabe da luz, dos arados,
das silveiras, das abidueiras, dos carballos,
dos freixos, dos paxaros, do silencio e da morte.
Ignorou sempre os heroes, as mitoloxías alleas,
a brutalidade, a mentira e as guerras:
as súas ferrerías odiaron as espadas,
forxaron rellas para os arados, ferramentas
para traballar a terra día tras día,
ano tras ano, xeración tras xeración.
Este é o Miño manso, canso e silencioso
que soporta como o boi o xugo,
o aldraxe infamante e sen nome dos encoros
e as contaminacións fedorentas e letais.
Ouh meu río Miño, martirizado Deus:
escoitará alguén o latexo,
estremecido e maino, das túas ondas?
En que desolado corazón ecoará
a túa música monótona e eterna ...?*

A MAIOR PARTE DOS POEMAS DESTE TRABALLO PERTENCEN
AO LIBRO *O MIÑO CANLE DE LUZ E NÉBOA* (1996)